

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Літвінчук Ірини Сергіївни на тему: «Методика розслідування злочинів, пов'язаних із умисним випуском на ринок України небезпечної продукції», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми. Одним із основних завдань Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р. визначає забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування із тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини. Для вирішення цього та інших завдань наука криміналістика розробляє свої наукові продукти.

Одним із ефективних криміналістичних засобів, що сприяє виконанню вищевказаного завдання, є окремі криміналістичні методики, що входять у структуру четвертого розділу науки криміналістики – криміналістичної методики. Наразі можна констатувати, що в останні роки науковці-криміналісти все частіше звертають свою увагу саме на цей розділ та активно працюють над розробкою нових окремих криміналістичних методик. Їх вважають універсальними моделями, що служать інформаційною базою та орієнтиром для слідчого чи прокурора, що розслідує певний злочин.

Саме наявність окремої криміналістичної методики розслідування того чи іншого злочину наближає наукові рекомендації до запитів практики, дозволяє сформулювати чіткі алгоритми дій слідчого у тій чи іншій ситуації.

Зараз спостерігається ситуація, коли державна політика у сфері забезпечення громадян України якісною продукцією переживає період реформування і не завжди ефективно реагує на зміни в ринку надання послуг. Нерідко це супроводжується такими негативними для суспільства процесами, які призводять до різноманітних зловживань у сфері надання послуг, порушень вимог закону, потрапляння на ринок України небезпечної для населення

продукції. У зв'язку з цим дослідження Літвінчук І.С. безумовно можна назвати актуальним для науки і практики.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їхня достовірність. Не викликає зауважень правильність визначення об'єкту та предмету дослідження, а також безпосередніх його завдань. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів забезпечується через застосування автором сукупності загальних та спеціальних методів наукового пізнання при дослідженні специфічних суспільних відносин, що виникають у сфері розслідування злочинів (кримінальних правопорушень). Їх застосування зумовлене системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми і явища в єдності їх соціального змісту, юридичної форми та історії виникнення. Дисертація виконана здобувачем особисто у вигляді рукопису та містить висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні результати.

Зміст рецензованого дослідження свідчить про використання у ньому статистичних даних та результатів анкетування практичних працівників Національної поліції України (всього 270 чол.), що пояснювали ту чи іншу думку і пропозиції здобувача, висловлені в дисертації. Наукова праця характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувача в науку. У роботі використана достатня кількість наукових джерел (всього 274). Поставлені у дисертації завдання відповідають меті та структурі роботи і відображені у загальних висновках.

Наукова новизна одержаних результатів. За характером та змістом розглянутих проблем дисертація є першою у вітчизняній криміналістичній науці спробою комплексного дослідження розслідування умисного випуску на ринок України небезпечної продукції. У дисертації пропонується ряд нових, вперше визначених, концептуальних у теоретичному плані і важливих у практичному відношенні положень, зокрема автором вперше:

– наведена криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних з умисним випуском на ринок України небезпечної продукції. До основних її

елементів віднесено предмет посягання, спосіб вчинення, місце і час, особу злочинця та сліди злочину. Це дозволяє накопичувати криміналістично значущу інформацію про вказаний злочин та в подальшому удосконалювати окрему криміналістичну методичку;

- запропоновано алгоритм дій слідчого у різних ситуаціях, що виникають на початковому та наступних етапах розслідування умисного випуску на ринок України небезпечної продукції. Першим кроком у цьому алгоритмі є встановлення факту небезпечності продукції, її виробника та місць поширення. Наступні кроки розподілені на підкомплекси: 1) слідчі (розшукові) дії; 2) оперативно-розшукові заходи; 3) процесуальні рішення.

Повнота викладення основних положень у опублікованих працях. Основні положення дослідження дістали відображення у п'яти працях, опублікованих у наукових фахових виданнях, у тому числі одна – у науковому періодичному виданні іншої держави. Результати дослідження також достатньо апробовані – викладені у дисертації положення і висновки було оприлюднено на п'яти науково-практичних заходах.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені й обґрунтовані у дисертації положення, висновки та рекомендації надалі може бути використано у практичній діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України, у процесі подальших наукових досліджень та освітньому процесі – під час підготовки лекцій, методичних рекомендацій, тестових завдань і дидактичних матеріалів з навчальних дисциплін «Криміналістика», «Методика розслідування окремих видів злочинів», а також для проведення різних видів занять за відповідними дисциплінами в системі підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації працівників слідства.

Загалом, зміст і структура дисертації має логічно завершену побудову, відповідає вимогам ДАК МОН України та паспорту наукової спеціальності 12.00.09. Зміст автореферату є ідентичним основним положенням, викладеним здобувачем у науковій праці. Мова і стиль викладення матеріалів відповідає

вимогам державного стандарту, а також є науковою монографічною працею.

Відаючи належне позитивним сторонам дисертації Літвінчук С.І. слід зазначити, що вона не позбавлена певних зауважень, неточностей та інших недоліків, що мають дискусійний характер:

1. Дисертант у підрозділі 1.1 вказує, що з приводу предмета посягання у криміналістиці існує два діаметрально протилежних точки зору. Після їх опису він зазначає, що «... дотримується першої точки зору» (стор. 55). Однак, чому саме першої – не обґрунтовується. Це потрібно було б зробити, щоб була зрозуміла позиція самого дисертанта;

2. У підрозділі 1.2, де розкривається криміналістична характеристика злочину, автор досить мало уваги приділив питанню часу вчинення злочину, хоча й вказав, що він займає важливе місце з огляду на строк (термін) придатності продукції (стор. 76). Разом із тим, час вчинення злочину включає в себе не тільки цей параметр, тому його потрібно було висвітлити більш детально;

3. У підрозділі 2.2 дисертант обстоює думку, що алгоритмізація процесу розслідування є категорією науковою, що на практиці проявляється серед іншого у складанні плану розслідування (плануванні) (стор. 113). Однак, саме розкриття проблеми планування під час досліджуваного злочину викладена доволі нечітко, оскільки вказано на його ціль, умови, потребою складання усного чи письмового плану, але без вказівки на конкретні завдання розслідування;

4. У підрозділі 3.2 розглядаються особливості і тактика проведення допиту, одночасного допиту та пред'явлення для впізнання (стор. 156–174). Разом із тим, поза увагою залишилося питання особливостей проведення слідчого експерименту. Варто було висловити авторську думку з приводу доцільності чи недоцільності проведення вказаної слідчої (розшукової) дії;

5. У підрозділі 3.3 «Використання спеціальних знань під час розслідування» автор досить багато уваги приділив з'ясуванню питання вживання терміну «обізнана особа» (стор. 178–180). На нашу думку, це є зайвим, оскільки, що спеціаліст, що експерт за своєю сутністю є обізнаними особами. Натомість більше уваги потрібно звернути на проблему залучення таких спеціалістів до процесу

розслідування (мова не йде про інспекторів-криміналістів).

Наведені зауваження мають дискусійний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку роботи і не применшують значення дисертації як самостійного дослідження, що має наукове та практичне значення.

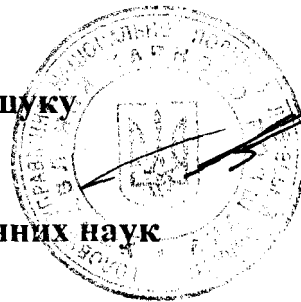
Тому можна констатувати, що дисертація Літвінчук Ірини Сергіївни на тему «Методика розслідування злочинів, пов'язаних із умисним випуском на ринок України небезпечної продукції», яка представлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 576, що висуваються до кандидатських дисертацій за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук на підставі публічного захисту.

Офіційний опонент:

Начальник управління карного розшуку

ГУНП у Львівській області

полковник поліції, кандидат юридичних наук

С.В. Богданов